Raadsmededeling openbaar

Nummer	:	111-2022
Datum	:	4 juli 2022
B&W datum	:	-
Beh. Ambtenaar	:	J. van Eldik / W. Knipscheer / F. Siemes
Portefeuillehouder	:	mr. A.B. Stapelkamp
Onderwerp	:	Oekraïne crisis en doorstroom migratie

Aanleiding:
Maandelijkse update opvang en ondersteuning van Oekraïense vluchtelingen in de gemeente Aalten. Omdat er een relatie is met de doorstroom van asielzoekers, zijn ook de informatie daarover in deze Raadsmededeling meegenomen.

Inhoud mededeling:

OPVANG OEKRAÏENSE VLUCHTELINGEN
Landelijk en regionaal beeld
Tweemaal per week publiceert het ministerie van Justitie en Veiligheid de cijfers over de capaciteit en bezetting van bedden in gemeentelijke opvanglocaties:
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraine/cijfers-opvang-vluchtelingen-uit-oekraine-in-nederland

De opvang van Oekraïners bij particulieren wordt landelijk niet apart geregistreerd, maar is af te leiden uit het aantal Oekraïners dat in de BRP is ingeschreven. Dit zijn er 19.800 (30-06-2022).

In onze eigen Veiligheidsregio verblijven op 27 juni 1.843 Oekraïense vluchtelingen in een gemeentelijke opvang (GOO) en nagenoeg hetzelfde aantal in een particuliere opvang (POO). In de GOO's is nog een beperkte beddencapaciteit beschikbaar: 237.

Aanvullend verzoek voor noodopvang van Oekraïense vluchtelingen
Tijdens het overleg met het Veiligheidsberaad van 25 april jl. heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid een aanvullend verzoek voor noodopvang van Oekraïense vluchtelingen gedaan. Hij heeft de gemeenten en de veiligheidsregio's verzocht om hun inspanningen nog verder op te voeren en het aantal noodopvangplaatsen met 25.000 uit te breiden naar in totaal 75.000. Gebaseerd op deze landelijke afspraken zijn in onze regio de gevraagde plekken beschikbaar.

DOORSTROMING MIGRATIEKETEN
Plan van aanpak
De afgelopen weken is de doorstroom en opvang van asielzoekers ernstig onder druk komen te staan. Een grote opgave, waarin het Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten elkaar hard nodig hebben. Het kabinet heeft op vrijdag 17 juni de nationale crisisstructuur geactiveerd om door intensieve samenwerking snelle resultaten te kunnen realiseren. Over de aanpak is met medeoverheden en uitvoeringspartners zoals COA en IND, in de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) met de VNG en in het Veiligheidsberaad gesproken. In het Veiligheidsberaad is het plan van aanpak en zijn maatregelen voor de korte en middellange termijn besproken. Het Rijk, de veiligheidsregio's, medeoverheden, COA en andere betrokken partijen spannen zich gezamenlijk voor deze aanpak in.

Crisisnoodopvang (CNO)
De maatregelen voor de korte termijn, de komende weken, hebben als belangrijkste doel om te garanderen dat er voldoende opvangplekken zijn voor asielzoekers die naar Nederland komen voor bescherming. Om de huidige instroom van asielzoekers na hun aanmelding in het aanmeldcentrum in Ter Apel sneller door te plaatsen naar andere opvanglocaties, wordt tijdelijk de inzet van crisis-

noodopvang door veiligheidsregio's opgehoogd naar 225 plekken per regio. Hiermee zorgt de CNO (Crisis noodopvang) voor een directe (tijdelijke) verlichting in Ter Apel. Door onze voorzitter is toegezegd dat we in onze regio de 225 plekken willen realiseren. Het gaat dan om de gevraagde periode tot 1 oktober. Binnen de VNOG is besproken dat het verstandig is om hiervoor één locatie te organiseren, die bij voorkeur op korte termijn beschikbaar is. Op dit moment is hiervoor nog geen locatie bepaald.
Het Rijk werkt aan opvanglocaties in rijksvastgoed of op een schip, maar vooralsnog is onduidelijk om welke aantallen het gaat en voor welke termijn.

Statushouders
Daarnaast is de inzet gericht op coördinatie over de te ontvangen en te huisvesten statushouders in onze regio. Dit gebeurt in afstemming met de provincie. Er moeten op korte termijn 7.500 mensen extra worden uitgeplaatst. De gedeputeerde heeft wethouders gestimuleerd om eventuele achterstand in te lopen, en daar komt nog een extra opgave bij bovenop. Lukt dat niet in de reguliere woningvoorraad, dan moet er een tussenvoorziening worden gerealiseerd (hotels of units). De oproep is om dit gecoördineerd en in gezamenlijkheid te doen.

Huisvesting statushouders in Aalten
Wij hebben een halfjaarlijkse taakstelling voor het aantal te plaatsen statushouders. Voor het eerste halfjaar van 2022 betrof dit 16 personen. Door een achterstand per 1 januari (9 personen) moesten we voor 1 juli 2022, 25 personen huisvesten. Dat is ruimschoots gelukt, we hebben tot 1 juli totaal 32 statushouders kunnen huisvesten.
Onze taakstelling voor de tweede helft van 2022 is nu 21, maar zoals hiervoor aangegeven worden de taakstellingen naar boven bijgesteld (met hoeveel weten we nog niet). Uitgaande van de oorspronkelijke taakstelling voor de tweede helft van 2022 moeten we dit jaar nog 14 personen huisvesten. 11 daarvan zitten in het azc en zijn al aan de gemeente Aalten gekoppeld. Deze 11 personen hebben voor 15 personen gezinshereniging aangevraagd (zij zijn nog niet in Nederland en volgen meestal binnen een aantal maanden na huisvesting).

Beeld Oekraïense vluchtelingen in Aalten
OPVANG BIJ GASTGEZINNEN (PARTICULIERE OPVANG LOCATIES; POO)
Op dit moment (30-06-2022) worden 94 Oekraïense vluchtelingen in onze gemeente opgevangen (een aantal is naar elders vertrokken, in verband met de voorbereiding van verhuizingen van POO naar GOO, worden op dit moment geen nieuwe 'aanvragen' gehonoreerd). Onder hen zijn nog 40 kinderen/jongeren t/m 18 jaar.

OPVANG IN 'GEMEENTELIJKE OPVANG LOCATIES' (GOO)
Opvang bij gastgezinnen is in een aantal gevallen 'noodopvang', voor een kortere periode. Gelukkig zijn er een flink aantal van deze plekken voor langere tijd beschikbaar. We zijn gestart met de omzetting en evt. verhuizing van POO naar GOO.

FINANCIËN
Leefgeld
De regeling staat landelijk volop ter discussie. Ook wij hebben van begin af aan (formeel is de regeling per 1 april 2022 ingegaan en wordt nu waarschijnlijk verlengd tot 1 oktober) aangegeven dat deze regeling leidt tot rechtsongelijkheid ten opzichte van andere doelgroepen die van een minimum inkomen moeten rondkomen.
Zie ook een nieuwsbericht hierover betreffende gemeente Apeldoorn:
https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5317897/leefgeldregeling-oekrainers-veranderen-oproep-gemeenten-divosa

ZORG en WELZIJN
Jeugdgezondheidszorg
Van 0-18 jaar kunnen Oekraïense kinderen/jongeren kosteloos terecht bij de jeugdgezondheidszorg van de JGZ organisatie (Yunio 0 – 4) of de regionale GGD (4 – 18). JGZ is verantwoordelijk voor de preventieve zorg voor deze kinderen. De JGZ probeert de ontheemde kinderen zo snel mogelijk in beeld te hebben en zet in op screenings op lichamelijk, cognitief en psychosociaal gebied. Ook geeft JGZ vaccinaties volgens het Rijksvaccinatieprogramma, voert neonatale screenings uit (hielprik en gehoorscreening) en volgt de groei, de gezondheid en ontwikkeling.

Overige zorg
De GGD NOG heeft ons benaderd met het verzoek om een voorlichtingsavond te organiseren. Het gaat om de voorlichting Gezond in Nederland. Deze voorlichting gaat in op zaken als huisarts, tandarts, medicijngebruik, kraamzorg, jeugdzorg en zwemveiligheid. Maar vooral gaat de voorlichter in op de vragen die de Oekraïners hebben.

Zorgverzekering
Oekraïners die aan het werk zijn/gaan hoeven vanaf 1 augustus geen zorgverzekering (meer) af te sluiten. Dit blijkt praktisch onwerkbaar (incl. zorgtoeslagen). Lopende zorgverzekeringen voor werkende Oekraïners worden per 1 augustus beëindigd (tenzij men deze wil aanhouden, hetgeen financieel nadelig is omdat men dan een zorgpremie en eventueel het eigen risico moet betalen). Men valt dan automatisch onder de Regeling Medisch noodzakelijke zorg Ontheemden (RMO). Zorgverleners kunnen rechtstreeks de RMO declareren.

ONDERWIJS EN KINDEROPVANG
Zomeractiviteiten
De kinderen hebben (of krijgen deze week) vakantie. Figulus organiseert gedurende de hele zomer extra activiteiten, uiteraard ook voor de Nederlandse kinderen.

ISK
Na de zomer gaan de middelbare schoolleerlingen vijf dagen per week naar de ISK in Winterswijk (tot nu toe was dat nog 3 dagen per week). Ook gaan zij dan waar mogelijk zelfstandig met het OV naar Winterswijk.

WERK
Er zijn per 30 juni 13 van de 54 volwassen Oekraïners en nog 2 achttienjarigen aan het werk. Laborijn ondersteunt anderen, die ook aan het werk willen, met individuele bemiddeling en ontwikkeling.

COMMUNICATIE
Communicatie richt zich momenteel op het uitvragen van gastgezinnen over het al dan niet vervolgen van de particuliere opvang en het informeren van de Oekraïners over aanstaande wijzigingen in hun opvang (verhuizing).

Landelijke flitspeiling
I&O Research houdt regelmatig ‘flitspeilingen’ over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Uitkomst van de 5e flitspeiling kort samengevat:

- Nu de huidige capaciteit bijna bezet is, vroegen wij hoe Nederlanders nu tegen de opvang van 50.000 vluchtelingen aankeken. Vier op de tien noemt dat Nederland hiermee voldoende vluchtelingen opvangt. Een op de drie vindt juist dat Nederland meer vluchtelingen op moet vangen.
- Aan Nederlanders vroegen wij of zij het begrijpelijk vonden dat vluchtelingen uit Oekraïne in aanmerking komen voor de flexibele woonruimte (ombouwen van lege kantoren bijvoorbeeld) waar door het kabinet in geïnvesteerd wordt. Bijna vier op de tien Nederlanders heeft hier begrip voor (39%), terwijl een op de vijf hier negatief tegenover staat (19%). Bijna drie op de tien inwoners staat hier neutraal tegenover.
  Goed om in het kader van bovenstaande te weten: acht op de tien inwoners maakt zich zorgen over de krapte op de woningmarkt. Ten opzichte van de vorige meting is dit gestegen met vijf procentpunt. Hierdoor is het weer gelijk aan het niveau van de meting van 14 april.

Totaalbeeld uitkomsten flitspeiling Oekraïne 23-06-2022

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:
- Kamerbrief Maatregelen en situatie asielopvang (24-06-2022)

Naar aanleiding van ‘Drie vragen aan… Anton Stapelkamp, burgemeester van Aalten’ zijn er in de Tweede Kamer vragen gesteld door het CDA over het gebrek aan steun voor gemeenten die Oekraïners particulier opvangen. De vragen en antwoorden zijn bijgevoegd. Het debat hierover heeft onlangs plaatsgevonden.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Oekraïense Ontheemden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4047093

Uw kenmerk
2022Z10577

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 17 juni 2022
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht dat gemeenten die Oekraïners particulier opvangen niet worden gesteund

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van het lid Slootweg (CDA) over het bericht dat gemeenten die Oekraïners particulier opvangen niet worden gesteund.

Deze vragen werden ingezonden op 30 mei 2022 met kenmerk 2022Z10577.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

Antwoorden van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid op schriftelijke vragen van het lid Slootweg (CDA) over het bericht dat gemeenten die Oekraïners particulier opvangen niet worden gesteund (ingezonden 30 mei 2022, 2022Z10577)

Directoraat-Generaal Oekraïense ontheemden

Datum
17 juni 2022

Ons kenmerk
4047093

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het bericht 'Drie vragen aan... Anton Stapelkamp, burgemeester van Aalten'? (1)

Antwoord op vraag 1
Ja.

Vraag 2
Klopt het dat u bij de opdracht het aantal vluchtelingen in particuliere opvang niet meetelt? Zo ja, wat is daarvan dan de reden?

Vraag 3
Begrijpt u dat burgemeester Stapelkamp het niet meetellen van vluchtelingen in particuliere opvang ervaart als een gebrek aan waardering?

Antwoord op vragen 2 en 3
Het onderdak bieden aan een ontheemde uit Oekraïne in een particuliere woning is een vrijwillige keuze van een gasthuishouden. Zoals op 26 april jl. aangegeven in mijn brief aan uw Kamer[1], is het kabinet alle particulieren die ontheemden opvangen en ondersteunen zeer erkentelijk. Vanwege deze vrijwilligheid kunnen gemeenten vanzelfsprekend niet sturen op het aantal opvangplekken bij gasthuishoudens. Om die reden heeft het kabinet alleen afspraken gemaakt met gemeenten en veiligheidsregio's over opvangplekken die worden georganiseerd door gemeenten zelf (de gemeentelijke opvang (GOO)). Inmiddels hebben gemeenten ruim 50.000 plekken ingericht. Op 29 april jl. heb ik gemeenten nogmaals gevraagd om een aanvullende 25.000 opvangplekken te realiseren met streefdatum 23 juni 2022.

Vraag 4
Deelt u de mening dat gemeenten, waarin de lokale gemeenschap zich voluit inzet door particuliere opvang te regelen, juist gesteund moeten worden? Zo ja, op welke wijze wilt u de waardering voor deze gemeenten kenbaar maken?

Antwoord op vraag 4
Het kabinet waardeert en ondersteunt gemeenten waar ontheemden door de gemeente zelf en/of door particulieren worden opgevangen. Gemeenten hebben op basis van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (ROOO) een taak om ontheemden die in de particuliere opvang (POO) verblijven o.a. een financiële toelage te verstrekken voor voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven. Op basis van de op 4 juni jl. gepubliceerde Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne[2] worden de uitvoeringskosten van de verstrekkingen aan ontheemden die verblijven in opvangvoorzieningen van particulieren (artikel 12 van de ROOO) vergoed. Het betreft hier de uitvoeringskosten die met het verstrekken van de

[1] Verzamelbrief Opvang ontheemden uit Oekraïne | Tweede Kamer der Staten-Generaal
[2] wetten.nl - Regeling - Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne - BWBR0046732 (overheid.nl)

financiële toelage gemoeid zijn, waaronder de gemeentelijke monitoring op de correcte uitgaven van de gemeente. De hoogte van het normbedrag voor de eventuele uitvoeringskosten die gemeenten maken ten aanzien van de verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne in de POO worden achteraf vastgesteld op basis van het monitoronderzoek teneinde de werkelijke kosten per verstrekking te vergoeden. Daarnaast heeft het kabinet op 25 mei jl. besloten om gemeenten te compenseren voor de extra kosten in het jaar 2022 die zij voor zorg/ondersteuning aan ontheemden maken. Dit geldt voor kosten voor ontheemden in de GOO en in de POO. Het gaat om kosten die gerelateerd zijn aan zorg/ondersteuning op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdhulp of Publieke Gezondheid (basistaken JGZ, vaccinaties, prenataal huisbezoek). De compensatie wordt vastgesteld op basis van daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden. Het ging in eerste instantie om een bedrag van 20,5 miljoen euro in het scenario van 50.000 opgevangen ontheemden. Dit aantal is reeds overschreden en het beschikbare bedrag zal worden bijgesteld voor 2022.

Verder financiert het ministerie van Justitie en Veiligheid het consortium RefugeeHomeNL, bestaande uit het Rode Kruis, Vluchtelingenwerk, Leger des Heils en TakeCareBNB. RefugeeHomeNL coördineert en faciliteert particuliere opvang. RefugeeHomeNL informeert, screent, koppelt en ondersteunt gasthuishoudens en ontheemden. De (Whatsapp)hulplijnen van het Rode Kruis en het inloopspreekuur van Vluchtelingenwerk zijn ook beschikbaar voor particulieren en ontheemden die buiten het consortium om zijn gehuisvest.

1) VNG Magazine, 20 mei 2022; https://vng.nl/artikelen/drie-vragen-aan-anton-stapelkamp-burgemeester-van-aalten

Directoraat-Generaal Oekraïense ontheemden

Datum
17 juni 2022

Ons kenmerk
4047093

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4077540

Bijlagen
1

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 24 juni 2022
Onderwerp Maatregelen en situatie asielopvang

Met de brief van 20 juni jl. hebben wij uw Kamer nader geïnformeerd over de activering van de structuur voor nationale crisisbesluitvorming naar aanleiding van de situatie in de migratieketen. In die brief is voorts aangegeven dat de MCCb afgelopen week in afstemming met medeoverheden heeft gesproken over plannen voor de middellange- en lange termijn en maatregelen voor de korte termijn. Middels deze brief informeren wij uw kamer, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie en Veiligheid, over de stand van zaken omtrent dit plan van aanpak.

Vanochtend is in het veiligheidsberaad wederom gesproken over het plan van aanpak. Daarin werd nogmaals duidelijk dat voor ons allemaal voorop staat dat er sprake is van een noodsituatie waarin we elkaar hard nodig hebben. De grote opgave waar we voor staan is een gezamenlijke. Door het Rijk wordt veel gevraagd van de medeoverheden. De inspanning die medeoverheden bereid zijn aan te gaan moet dan ook hand in hand gaan met maximale inspanning vanuit het Rijk. Het kabinet is de burgemeesters dankbaar dat zij bereid zijn actief hier een rol in op te pakken. Er is goede wil, maar er zijn ook terechte kanttekeningen geplaatst en een behoefte aan randvoorwaarden geuit. Daar zijn we volop mee aan de slag. U treft het plan van aanpak zoals vanochtend besproken in het veiligheidsberaad in de bijlage. In het overleg is in gezamenlijkheid vastgesteld dat de veiligheidsregio's, medeoverheden, Rijk, COA andere betrokken partijen zich gezamenlijk voor deze aanpak zullen inspannen.

De plannen voor de middellange termijn hebben als primair doel om het systeem te stabiliseren. Concreet gaat het om maatregelen gericht op het realiseren van kwalitatief en kwantitatief voldoende asielopvangcapaciteit en een versnelling van (tijdelijke) huisvesting ten behoeve van uitgeplaatste vergunninghouders en andere doelgroepen.
De plannen voor de lange termijn hebben als primair doel om een effectief opvang- en huisvestingssysteem te realiseren met structureel voldoende opvang- en huisvestingscapaciteit.
Bij de bespreking van de maatregelen voor de korte termijn zijn in het bijzonder crisisnoodopvang en versnelling van de uitplaatsing van statushouders aan de

orde gekomen, met als primair doel om te garanderen dat voldoende capaciteit beschikbaar is om opvang te bieden aan asielzoekers die Nederland binnenkomen voor asielbescherming.

Tot slot wil het kabinet benadrukken de voorzitters van de veiligheidsregio's en de inliggende gemeenten zeer erkentelijk te zijn dat zij bereid zijn om in deze nationale crisis deze ongebruikelijke inspanning te leveren. Het kabinet is zich er terdege van bewust dat dit betekenis heeft voor de verhoudingen binnen het veiligheidsbestel. Naar aanleiding van het evaluatierapport Wet veiligheidsregio is mede op verzoek van uw Kamer een contourennota in voorbereiding. Het ligt in rede om bij het opstellen van deze contourennota nauw op te trekken met de voorzitters van de veiligheidsregio's.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

De Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

H. de Jonge

Directoraat-Generaal Migratie

Datum
24 juni 2022

Ons kenmerk
4077540